

Стільки міфів огортає ментата-імператора Пола Муад'Діба і його сестру Алію, що за цією завісою важко побачити справжніх людей. Але, врешті-решт, народилися колись чоловік Пол Атрід і жінка Алія. Їхні тіла були підвладними простору й часу. Попри те, що їхні провидчі здібності виводили їх за звичні рамки часу й простору, вони належали до людського загалу. Пережили реальні події, які залишили реальні сліди в реальному Всесвіті. Щоб їх збагнути, слід завважити, що їхня катастрофа була катастрофою всього людства. Отож ця робота присвячується не Муад'Дібові та його сестрі, а їхнім спадкоємцям — нам усім.

Присвята до конкордансу Муад'Діба,
скопійована з меморіальних таблиць культу духа Магді

Імперське правління Муад'Діба породило більше істориків, ніж будь-яка інша ера людського поступу. Більшість із них ревно пропагувала свою, окремішню, розкольницьку точку зору, але вже й це свідчить про неабиякий вплив цієї людини, котра спричинила такі пристрасті в настільки різноманітних світах.

Звичайно, його життєпис містив ідеальні й ідеалізовані інгредієнти історії. Цей чоловік, уроджений як Пол Атрід у давньому Великому Домі, здобув ґрунтовну виучку прана-бінду від леді Джессіки, його матері, бене-гессеритки, і завдяки цьому досконало запанував над своїми м'язами й нервами. Ще й більш від того: він був *ментатом*, наділеним інтелектом, чия потуга перевершувала використовувані древніми механічні комп'ютери, заборонені релігією.

Проте насамперед Муад'Діб був *Квізац Хадерахом* — витвором генетичної програми Сестринства, яка реалізовувалася впродовж тисяч поколінь.

І цей Квізац Хадерах, той, котрий міг бути «в багатьох місцях одночасно», цей пророк, чоловік, через якого Бене Гессерит сподівалися кермувати людською долею, став Імператором Муад'Дібом

і уклав політичний шлюб із донькою переможеного ним Падишаха-Імператора.

Поміркуйте над цим парадоксом, де крах чаїться на вершині слави, бо ж ви, безумовно, читали інші історичні праці та знаєте загальновідомі факти. Справді, дикі фримени Муад'Діба подолали Падишаха Шаддама IV. Змели сардаукарські легіони, союзні сили Великих Домів, харконненські армії та найманців, оплачених коштами, за які проголосував Ландсраад. Він поставив на коліна Космічну Гільдію й посадив свою сестру Алію на релігійний престол, який Бене Гессерит вважали власним.

Зробив усе це й багато іншого.

Місіонери Муад'Дібового Квізарату понесли кризь космос релігійну війну — джигад. Загалом джигад тривав лише дванадцять стандартних років, але за цей час релігійний колоніалізм спричинився до того, що майже весь заселений людьми Всесвіт опинився під егідою однієї людини.

Муад'Діб зміг здійснити це тому, що влада над Арракісом, планетою, більш званою як Дюна, дала йому монополію на найвищу цінність імперії — геріатричні прянощі, меланж... життєносну отруту.

І от ще один інгредієнт ідеальної історії: матеріал, психохімія якого розв'язує загадку Часу. Без меланжу Сестринство Превелебних Матерів не могло б вершити свої труди, що полягали в спостереженні за людьми та контролі над ними. Без меланжу Лоцмани Гільдії не могли б вести космічну навігацію. Без меланжу загинули б мільярди узалежнених від нього громадян Імперії.

Без меланжу Пол-Муад'Діб не став би пророком.

Ми знаємо, що ця мить найвищої влади містила зародок падіння. Тут може бути лише одна відповідь: цілковито точне й повне бачення майбутнього є смертоносним.

Деякі історики твердять, що Муад'Діб був переможений звичайними змовниками — Гільдією, сестрами Бене Гессерит та аморальними науковцями Бене Тлейлак із їхніми замаскованими лицеплясами. Ще інші пишуть про шпигунів в оточенні Муад'Діба. Покладають значну частку вини на Таро Дюни, що затьмарило ясність пророкувань Муад'Діба. Дехто зауважує, що Муад'Діб змушений був прийняти на службу *гхолу* — тіло, яке воскресили з мертвих і запрограмували на вбивство. Але, безу-

мовно, вони мушили знати, що цей гхола був Дунканом Айдаго, офіцером Атрідів, який загинув, рятуючи життя юного Пола.

Вони описують інтригу всередині Квізарату, очолювану Корбою Панегіристом. Крок за кроком викладають нам план Корби, який мав зробити з Муад'Діба мученика й покласти всю провину на Чані, його фрименську конкубіну.

Чи може хоч одна з цих гіпотез пояснити історичні факти? Ні, не може. Лише коли осягнеш смертоносну природу пророкування, тільки тоді збагнеш причину краху такої величезної й далекоглядної потуги.

Будемо сподіватися, що нові історики почерпнуть якісь уроки з цього.

З «Історичного аналізу: Муад'Діб» авторства Бронсо Іксіанського

Нема чіткої грані між богами й людьми; одні непомітно перемішуються з іншими.

Прислів'я Муад'Діба

Тлейлаксанський лицепляс Скителі¹ намагався не думати про концептуально вбивчий характер їхньої змови, проте його думки раз у раз звертали в русло покаянного співчуття.

«Жалітиму, що спричинив смерть і злощастя Муад'Дібу», — думав він, старанно приховуючи цю жалісливість від інших змовників. Але такі почуття показували, що йому легше ідентифікувати себе з жертвами, ніж із нападами, — ознака, характерна для тлейлаксу.

Сумний Скителі мовчки стояв оддалік, тоді як інші дискутували про можливість використання психоотрути. Розмова була енергійною та жвавою, але ззовні безпристрасною, чого й слід було сподіватися від адептів Великих Шкіл, коли йшлося про питання, близькі до їхніх догматів.

— Коли помислиш, що ти його прохромив, тоді й виявиш, що він навіть не поранений!

Це озвалася стара Превелебна Матір Бене Гессерит, Гай Єлена Могіям, їхня господиня тут, на Валасі ІХ. Худа, вбрана в чорне стара відьма сиділа в плаваючому кріслі ліворуч від Скителі. Відкинутий назад каптур її аби відкривав поморщене, як пересохла шкіра, обличчя під срібним волоссям. З цього схожого на маску-череп обличчя дивилися глибоко запалі очі.

Вони спілкувалися мовою мірабгаса з її гостро відточеними приголосними та тиснявою голосних. Це був інструмент пере-

---

¹ Як часто в Герберта, ім'я значуще. Пов'язане із словом «скитала» (грец. «палиця»), що позначало шифрувальний пристрій, який використовували в Давній Спарті. «Лицепляс» — конструктор зі слів «лицедій» і «мартопляс».

дачі найтонших відтінків почуттів. Саме так відповідав Превелбній Матері навігатор Гільдії Едрік — по-куртуазному наспівно, але з прихованою всередині шпичкою, із, так би мовити, легеньким дотиком погордливої чемності.

Скителі глянув на посланця Гільдії. Едрік плавав у контейнері з оранжевим газом усього за кілька кроків від нього. Контейнер містився в центрі прозорого купола, який Бене Гессерит спорудили для цієї зустрічі. Тіло гільдієра було продовгуватим, заледве людиноподібним, з ногами-плавцями та широкими перетинчастими руками — риба в дивному морі. Вентиляційні отвори його акваріума випускали блідо-оранжеву хмарку, насичену запахом геріатричних прянощів — меланжу.

— Ідучи цим шляхом, повмираємо від дурущів!

Заговорила четверта присутня персона — *потенційна* учасниця змови — принцеса Ірулан, дружина (*але лише офіційно*, нагадав собі Скителі) їхнього спільного ворога. Стояла побіля акваріума Едріка — висока білява красуня, виряджена в сукню із синього хутра бйондекського кита й відповідну до сукні шапочку. У її вухах виблискували золоті диски. Трималася з аристократичною зверхністю, але щось у зосередженому спокої її рис здажувало притаманний бене-гессериткам самоконтроль.

Думки Скителі перейшли від нюансів мови та обличчя до нюансів розміщення. Купол оточували пагорби, покриті підталим снігом, який відбивав мокру блакить маленького синьо-білого сонця, що саме висіло в точці зеніту.

«*Чому саме це місце?*» — зацікавився Скителі. Бене Гессерит рідко робили щось випадково. Візьмімо відкриту споруду купола: суворіший і обмеженіший простір міг би викликати в гільдієра напад клаустрофобії. Причиною таких психічних перепон було народження й життя в позапланетному відкритому просторі.

Хоча збудувати це спеціально для Едріка — усе одно, що ткнути кінчиком пальця в його слабкість.

«*А що ж тут, — питав себе Скителі, — націлене в мене?*»

— Ти нічого не хочеш сказати, Скителі? — зажадала Превелбна Матір.

— Хочете залучити мене до цього бою дурнів? — спитав Скителі. — Дуже добре. Ми маємо справу з потенційним месією.